

Virrin Viesti

KESÄKUU 2026

KIRJE 86 VUODEN TAKAA

Millaista oli Suomessa 86 vuotta sitten? Yhden vastauksen tähän antaa Tuure Virrin 16.1.1940 päivätty kirje kotiväelleen. Isäni oli tuolloin 25-vuotias, kertoo Leena Virri-Hanhijärvi.

Terve täältä! Kiitos myös kortista, jonka sain jo aikoja sitten. Kun tässä nyt on vapaampaa aikaa, niin otin urakakseni lähettää kuulumisia täältä niille joka toiselle, joilta olen saanut vastaanottaa terveiset. Paljon niitä kirjeitä ja kortteja tänne tulee, niiden vastaanotto yhdellekään täällä olevalle ei ole vastenmielistä. Pojat koettavatkin täältä aina vastata niin paljon kuin heillä vain suinkin on siihen mahdollisuutta.

Olemme tällä kertaa 3 km päässä ensimmäisistä ryssän asemista. Tulitaistelussa nyt siis emme ole. Etulinjoilla kylläkin käymme korjailemassa ampumahautoja, kranaattien niille aiheuttamia vaurioita. Tämä työ toimitetaan yöllä pimeässä. Ryssän tulelta emme kuitenkaan ole vapaita, sillä täälläkin hetkellä tulee kranaatteja lähiympäristöön, niin että maa tässäkin vavahtelee. Olemme tässä kuin ihmeen kautta kaikki säilyneet ehjinnahoin, vaikka suurin osa meistä onkin teltoissa, jotka maahan on kaivettu ja joissa ei kranaattisuoja ole.

Kolme päivää sitten tuli tämänkin teltan lähelle (2-5 m päähän) 5 kpl tykinammusta eri puolille teltan ympärille, mutta keskellä säilyimme. Kiväärejä ja suksia vain murskasi teltan oven takaa, mm. minäkin jäin loppupäiväksi aseettomaksi. Tähän kyllä kaivetaan kranaatin kestäviä korsuja, mutta niidenkin rakentaminen on hidasta sillä työ on tehtävä yöllä.

Joulun edellä meillä oli täällä kovempi taistelu, josta varmaan olette saaneet jo siellä kuulla. Siinä Tyrvää menettikin sen mitä täällä se on tähän päivään saakka menettänyt. Lantulan läheisyydestä ei täällä ole haavoittunut kuin Prusin Paavo. Jotavastoin Stormin seutu hävisi raskaasti.

Sain Paavolta kirjeen. Kyllä hän siellä sotasairaalassa hyvin jaksaa, vaikkaakaan ei sitä häneen osunut sirpalletta siihen mennessä vielä oltu saatu pois. Hän pääsee-

kin sieltä päästyään toipumislomalle kotiin, joten häneltä kuulette miltä tuntui olla tulikasteessa. Omasta mielestäni se oli kuin unta ja jota todeksi ei uskonut, pelätä siinä ei ymmärtänyt. Vihollisen tuli oli varsin runsasta koko ajan.

Ajat täällä alkavatkin kulua vallan mukavasti, mistään ei ole puutetta. Ei luulisi, että näin kun maassa on sotatila, voisi vapaus olla niin suuri kuin meillä täällä on. Kaikki on kuin vapaaehtoista. Rankaisetuksia ei tässäkään komppaniassa ole vähäisimmäskään määrin esiintynyt.

Suurempia näkemyksiäni täällä ovat olleet ryssän panssarivaunut, joita näkee tuolla etumaastossa. Kun niitä lähemmin tarkastelee niin niiden luulisi olevan sellaisia hirviöitä, joille ei mitään voi, mutta joita tällöin lohkolla on useita tehottomiksi tehty. Kun ne hyökkäävät syöksee siinä olevat tykit, konekiväärit ja pikakiväärit tulitaisteluun, ettei sitä sanoilla voi kuvailla.

Kun tuolla etumaastossa katselee, ei kenenkään maata, jossa vielä 2 kk sitten oli suuri kylä, mutta missä nyt ei ole näkyvissä edes jätteitä sellaisesta, sillä maa on "möyritty" niin ylöslasin. Ei tämä kylläkään ole mikään ihme, sillä ryssä on jo alkuun toista kuukautta yrittänyt tulla tästä eteenpäin, mutta ei ole tuumaakaan päässyt.

Kyllä Molotovillekin kalliiksi tulee tämän "rajojen tarkistus" puhumattakaan siitä alennuksesta johon Venäjä sotilasvaltiona on itsensä saattanut.

Ehkä sitä onkin jo kerraksi tullutkin kirjoitettua. Ei siis muuta kuin hyvää vointia sinne kotipuoleen, livan selän pehmittämisestä koetamme pitää huolen.

Parhain terveisin,
TUURE V.

TYRVÄÄN SANOMAT

Vuonna 1894 perustettu Tyrvään Sanomat on Suomen vanhin paikallislehti. Se oli aiemmin Vammalan talousalueen lehti, nykyisin sen levikkialueeseen kuuluvat Sastamala (ent. Vammala, Äetsä, Mouhijärvi, Suodenniemi ja Kiikoinen) sekä Lavia.

Vuosina 1894–1901 se ilmestyi kerran kuussa ja 1901–1910 kahdesti kuussa. Sen jälkeen seurasi pitkä jakso 1910–1967, jolloin lehti ilmestyi kerran viikossa. Vuosina 1967–1977 lehti ilmestyi kahdesti viikossa. Tämän jälkeen lehteä julkaistiin kolmesti viikossa vuoteen 2008 saakka, minkä jälkeen lehti ilmestyi jälleen kahdesti viikossa. Vuoden 2016 alusta lähtien lehti alkoi ilmestyä jälleen kerran viikossa, torstaisin.

Tietokonealadonta otettiin käyttöön vuonna 1974, josta lähtien lehti ilmestyi kahdenkymmenen vuoden ajan broadsheet-koossa. Heinäkuussa 1994 siirryttiin nykyiseen tabloid-kokoon.

LÄHDE: WIKIPEDIA

NIIN SITÄ VAAN MENTIIN, JOTTA VESI ROISKUI

Mitä Albert Vihdanmäki muisteli Ekojärventien vaiheista Tyrvään Sanomissa lokakuussa 1934 julkaistuissa muistelmissaan?

Albert Vihdanmäki oli alkanut asustella Vihdanmäen torpassa vuonna 1869. Kulkeminen tiettömään korpeen oli vaivalloista ja hankalaa. Hevonen talutettiin Narvan maantien varrelle Tallenpetäjään, jossa oli naapurien kanssa tehty ratashuone. Siellä hevonen laitettiin valjaisiin. Myllykuorma kuljetettiin torpalle Ojajärveä tai Ekojärveä pitkin ruuhilla ja maamatkat kantaen.

Vuoden 1875 tienoilla Särkilahden kohdalle rakennettiin ensimmäinen lautta kyläläisten itse tuodessa puut ja muut lautantekotarpeet. Käyttö oli kuitenkin hankalaa, koska lautta saattoi olla vastarannalla kulkijan sitä tarvitessa.

Sitten valmistui toinen lautta. Nämä lautat olivat soudettavia ja niitä oli hankala ohjata.

Uudemmat lautat olivat isompia sekä kantavampia, näitä lauttoja liikuteltiin ”riukuohjauksella”. Puiset lautat pehmenivät kuitenkin jo muutamassa vuodessa.

Vuonna 1880 alettiin kaivaa Ekojärven kanavaa Särkilahdesta ”Kaltsilan jokeen”. Se aiheutti veden pinnan alenemisen ja lautat jäivät pohjaan kiinni.

Kyläläiset päättivät rakentaa puusillan. Siinäkin oli haasteita vedenpinnan korkeuden vaihdellessa ja puun haurastuessa. Jo muutaman vuoden kuluttu sekin piti uusia. Kesäisin, kun silta oli kuiva, se oli nuoren väen kokoontumispaikka. Tämä silta kesti kymmenkunta vuotta.

Jälleen, kun siltaa uudistettiin, tehtiin se vain kanavan kohdalle. Vanhan puusillan päälle ajettiin kiviä ja soraa. Näin saatiin Ekojärvelle ja Kolkunmaahan hevosen mentävä maayhteys. Tämäkään ei ollut vielä paras ratkaisu. Ekojärvestä on mutapohja ja sinne pehmeään pohjaan painuu kaikki maa-ainekset.

Pitkään kiusasivat tulvat kyläläisiä, kun minullakin on muisto noin vuodelta 1967. Mennessämme Nätkinmäkeen oli silta ja maapenger tulvan vallasena. Ajoimme Enonkulmantietä Enolle ja sieltä kinttopolkua pitkin kävellen saavuimme isovanhempieni luokse. Tämä polku on noin 1,5 kilometriä pitkä – Lapselle ainutlaatuinen kokemus ja muistutus, että pienet mutkat eivät aina elämässä ole kuin hidaste.

Raija Jalaskoski

Piirteitä Ekojärvenmaan vaiheista.

Ekojärven tie.

Kertonut Albert Vihdanmäki.

Alkaessani v. 1869 Vihdanmäen torpan liepeillä astella, ei täällä silloin vielä ollut mitään ajoneuvoilla kuljettavaksi mahdollista tietä. Aikoipa vaikka naapuriin, niin oli jalan kuljettava niin kapeata polkua, että puiden oksat vaatteita hipoivat ja jota ei voinut nähdä juuri kolmea metriä kauemmaksi eteensä. Jos taas hevosella oli matka myllyyn tai muualle, asetettiin vain valjaat hevosen selkään ja talutettiin se Narvan maantien varrelle n.s. Tallenpetäjään, josta haarautui tie Kivijärven maahan ja jossa Vihdanmäellä, Kaunistolla ja Majamäellä oli yhteisesti rakentamansa ratashuone, missä heillä kullakin oli omat rattaansa. Kuorma taas kuljettiin Tallenpetäjään Eko- ja Ojajärviä ruuhilla ja maamatkat kantaen. Kivijärven itäpuolella asuvilla oli ratashuoneensa Teeren torpan luona, jonne Tallenpetäjältä jo siihen aikaan johti sellainen tie, että sitä juuri voi kärryillä ajaa. Teeren luota kulki edelleen jalkapolku Saarijärven torpalle. Tältä polulta taasen haarautui polku Kursin torpalle, ja jotta pitäjäläisten olisi helpompi löytää tämän polun pää käydessään Kursilta juustojoan noutamassa, oli Kursi naulannut »tienristeyksessä» olevan kuusen kylkeen päreen osoittamaan kulkusuuntaa, ja oli hän päreesen kirjoittanut: »Tästä menee tie Kaarle Kursiin». — Mustalahdella, Järventaustalla ja Niinimäellä oli ratashuone Lehtimäen torpan luona, jonne silloin Aaronista voi hevosella ajaa. (Särkilahden yli ei silloin vielä käynyt siltaa, eikä siinä ollut lautaakaan, joten hevonen oli kuljettettava Lehti-

mälle lahti kiertäen, ja kuorma veneellä lahden yli.) Kun noin v. 1875 rakennettiin ensimmäinen lautta Särkilahdelle, joten sillä voi kuljettaa hevosen kuormineen lahden yli, alkoivat nämä ennen Tallenpetäjän kautta kulkeneet ekojärviläiset nyt käyttää tätä tietä. Mainitun ratashuoneen toisilta osakkailta osti Majamäki. (Sitä käytetään vieläkin Majamäessä.) »Kolkunmaalaiset» (Vihdanmäki, Kaunisto, Majamäki) eivät vielä tällöinkään (v. 1875) voineet kärryillä ajaa kotia asti. He sijoittivat nyt rattaansa Järventaustan torpan luon. Sinne oli hevonen talutettava, kuorma kannettava. — Mitään vieterirattaita ekojärviläisillä ei silloin ollut. »Klossirattaila», joissa teräsjouzien asemesta oli puukorokkeet, ajettiin sekä myllyllä, kaupungissa että kirkolla.

Lautanrakennus Särkilahdelle.

Kertonut Albert Vihdanmäki.

Noin v. 1875 päättivät ekojärvi- ja »kolkunmaalaiset» yhteisesti rakentaa Särkilahdelle lautan, millä voisi hevosen kuormineen kuljettaa lahden yli. Yhteisesti sitten tuotiinkin aineet ja lautta tehtiin. Se tehtiin veistetyistä parruista, jotka liitettiin toisiinsa ja kiinnitettiin puupienoilla ja -nauloilla. Lauttaa kuljettiin meloilla soustaen. Mutta kun usein sattui, että ylitse aikovan täytyi lahti kiertäen käydä vastakkaiselta rannalta, jonne joku toinen jo oli lautan vuenyt, se hakemassa ja kun sumun ja pimeän vuoksi oli vaikeata osata soutaa lautta suoraan valkamaan, päätettiin tehdä kaksi lauttaa ja samalla järjestää niiden kuljetus toisella tavalla käyväksi.

Jatk. 3:lla siv.

Piirteitä Ekojärven

(Jatk. 1:ltä siv.)

Nämä lautat tehtiin niin isoiksi, että ne — välillä kesällä kirkolle mentäessä — kantoivat yksi lautta neljä hevosta kärryineen ja matkustajineen. Näitä lauttoja ei enää soudettu. Kummallekin rannalle pystytettiin lujaan vahva puupylväs. Pylväiden väliin lahden yli jännitettiin siten päistä toisiinsa rautasilmukoilla kiinnitetty riunkujakso. Lautan yhteen reunaan pystytettiin kaksi haarapäistä puutankoa. Haaroihin sovitettiin puurullat, joille lahden yli jännitetty riunkujakso asetettiin lepäämään. Nyt ei tarvinnut muuta kuin lautalla seisoen vetää riu'usta ja yks' kaks' oli lautta valkamassa.

»Särkilahden silta.»

Kertonut Albert Vihdanmäki.

Kun noin 1880 alettiin Ekojärveä kuivata kavamalla kanava Särkilahdesta »Kaltasilan jokeen», laski Ekojärven vesi pian niin, että Särkilahden ylikulkua välittäneet lautat tarttuivat pohjaan. Nyt kokoontuivat ekojärviläiset taas neuvottelemaan mitä olisi tehtävä. Ja niin päätettiin, että yhteisvoimin rakennetaan silta lahden yli. Sillan tekoon osallistuivat myös ne pitäjäläiset, jotka perämetesillään kulkiessaan käyttivät tätä tietä. Seuraavana talvena tuotiin runsaasti hirssiä lahden jäälle ja keväällä alettiin sillanrakennus. Se tehtiin jään päälle. Miehiä oli noin parikymmentä työssä yht'aikaa. Pitkiä puita kiinnitettiin kairantapeilla päistä toisiinsa niin monta, että näin saatu »puomi» ulottui lahden yli. Tällaisia »puomeja» asetettiin sitten kaksi vieretysten n. 2 metrin etäisyydellä toisis-

taan käymään lahden yli. Niitä sanottiin sillan »ansaiksi». Sitten sahattiin hirsistä pölkköjä, n. 3 metrin pituisia, jotka veistettiin kahdelta puolen. Pölkyt ladottiin sitten aivan vieretysten »ansaiden» päälle sillan »kanneksi». Kansipölkkyjen päälle »ansaiden» kohdalle asetettiin vielä puupienat, jotka kairasnauloilla kiinnitettiin »sillanansaisiin». Jään myöhemmin sulattua jäi silta sitten kelluttelemaan veden päälle. Sillan kahden puolen painettiin järven pohjamutaan pitkiä puutolppia estämään siltaa paikoiltaan siirtymästä. Lautat jätettiin sillan alle myös sitä kannattamaan.

Kesäisin, jolloin vesi järvestä laski, oli silta kyllä kuivilla, mutta varsinkin keväisin ja myös syksyisin kohosi vesi ja kun silloin hevosella ajoi siltaa, painui se aina pohjaan asti ja vesi nousi yli sillan. Mutta mitäpä siitä, niin sitä vaan mentiin, jotta vesi roiskui. Kauan ei tämä silta kuitenkaan kestänyt. Jo 3—4 vuoden kuluttua täytyi rakentaa uusi. Se tehtiin taas samaan tapaan kuin edellisenkin, joka sai jäädä uuden sillan alle. Muutenkin tehtiin tämä silta vähän entistä parempi. Kesäisin, sillan kuivilla ollessa, oli se seudun nuorenväen mieluinen kokoontumisaika. Niinpä he siinä joskus sunnuntai-iltaisina pyörähtivät piiriäkin. Mutta kun tämänkin silta taas kymmenkunta vuotta käytännössä oltuaan alkoi lahota, ei enää tehtykään uutta siltaa puusta, paitsi kanavan päälle pieni, vaan alettiin nyt jälleen yhteisvoimin ajaa kiviä ja soraa puusillan päälle niin paljon, että näin saatu tie lahden poikki kohosi veden — milloin sitä oli — yläpuolelle. Pehmeään lahden pohjamutaan tämä tie kuitenkin painui — ja painuu jatkuvasti, joten sitä jatkuvasti oli kohotettava ajamalla sille lisää soraa.

A. V.

Vanhoihin lehtiin on mahdollista tutustua Kansalliskirjaston digiarkistossa, johon on tallennettu myös Tyrvään Sanomia 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä. Albert Vihdanmäen muistelmat julkaistiin Tyrvään Sanomissa 24.10.1934.

Eeva Esteri Heinävä (1934–2025)

Eeva oli äitimme ja haluamme kertoa hänestä asioita, mitkä jäävät sydämiimme muistoiksi. Haluamme kiittää äitiä hänen huolenpidostaan ja lämmöstään. Hän oli perheemme sydän. Hän herätti varhain aamulla, keitti puuron ja huolehti, että lapset olivat mukana.

Nyt kun Eevaa ei enää ole, huomaamme, kuinka paljon hän teki hiljaa näkymättä.

Eevan nauru kuului aina keittiössä, kun hän leipoi pullia ja kuunteli vanhoja iskelmiä. Hän osasi jokaisen laulun sanat ulkoa ja me lapset lauloimme mukana, vaikkemme silloin vielä ymmärtäneet, mistä ne kertovat. Nyt ymmärrämme.

Eevalla oli lämmin tapa nähdä jokainen ihminen. Ohikulkijalle suotiin aina hymy – usein myös tarina.

Eeva oli aito, suora ja sydämellinen. Hän ei silitellyt asioita, mutta loihti ne lempeästi kohdalleen.

Kun Eeva tuli vanhaksi, hän oli edelleen oma itsensä: rohkea, vahva ja huolehtiva.

Eeva toimi maatilan emäntänä 60 vuotta ja hän opetti navetta-askareita myös lastenlapsilleen. Viimeiset 10 vuotta hän oli sekä isäntä että emäntä talossa. Samaan aikaan hän toimi myös mieheensä Veikon omaishoitajana. Eeva osoitti, että ahkeruudella, tarmokkuudella ja päättäväisyydellä pärjää elämässä. Tämä perintö elää meissä jälkipolvissa.

Marjastus oli Eevan intohimo. Joka vuosi hän keräsi kymmeniä litroja mustikoita ja puolukoita. Hän opasti parhaat marjapaikat myös lapsilleen.

Eeva osasi ottaa ilon irti elämästä. Hän järjesti muun muassa kunnon bileet Haapamäen suulissa Tyrvällä täyttäessään 80 vuotta. 70 vierasta oli kutsuttu. Tanssiorkesteri Honkala oli soittamassa. Jatkoilla tanssittiin vielä karaoken tahdissa.

Eeva oli hyvin sukurakas ihminen. Hän oli yksi sukuseuran perustajajäsenistä. Hän muisteli usein sukuseuran vierailua kotonaan Vattulantiellä kesällä 2024. Vanhojen ystävien näkeminen ja vanhojen asioiden muistelu tuottivat paljon iloa. Synnyinseutu Vesilahti oli äidillemme tärkeä paikka koko elämän ajan ja hän halusi asua omissa kodissaan loppuun asti.

Kiitos äiti, että olit juuri sinä. Kaipamme sinua joka päivä, mutta kaikki mitä olet antanut, kulkee edelleen mukanaamme.

*Rakkaudella
Pirjo ja Airi
Eevan tyttäret*

Eeva Heinävä (o.s. Kyrkkö) oli yksi sukuseuran perustajajäsenistä.